

Datum
2025-01-21

Diarienummer
RS/242233

Ert Datum
2024-11-12

Er beteckning
KN2024/02249

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.cks@regeringskansliet.se

Svar på remiss om Reformering av avfallslagstiftningen för ökad materialåtervinning och för mer cirkulär ekonomi

Region Värmland har fått tillfälle att lämna svar på rubricerad remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet och vill lämna följande synpunkter.

Sammanfattning

Promemorian föreslår en rad förändringar i avfallslagstiftningen med syfte att öka materialåtervinningen och främja en cirkulär ekonomi. Förslagen inkluderar bland annat förändringar i miljöbalken, nya ansvarsfördelningar för avfallsproducenter och kommuner, samt förbättrad tillsyn och rapportering.

Region Värmland svarar utifrån regionens roll och aktör i samhället, i övrigt saknas både tid och kunskap för att kunna ta del av, och svara på remissen i sin helhet.

Region Värmland

- ser förslaget om en nationell avfallsplan som positivt, vilket kommer ge ett gemensamt, systematiskt och målinriktat avfallsarbete
- stödjer att regelverket för avfallshanteringen ses över och tydliggörs för att uppnå målsättningarna för sortering, insamling och återvinning av avfall
- stödjer promemorians ansats att stärka avfallsplaneringen och modernisera lagstiftningen för att öka drivkrafterna för företag och kommuner
- välkomnar konkurrensneutralitet som gör det lättare för företag och kommuner att agera på ett konkurrensneutralt sätt, vilket gynnar företagandet och sysselsättningen
- stödjer Naturvårdsverkets roll i att ta fram underlag och utvärdera planen regelbundet
- anser det viktigt att tydliggöra producentansvaret samt ge kommunerna rätt förutsättningar genom tydlig ansvarsfördelning, tydligt regelverk och incitament för att kunna utföra sitt uppdrag

Datum
2025-01-21

Diarienummer
RS/242233

- förespråkar att produkttillverkare bör ta större ansvar för att deras produkter och förpackningar är miljömässigt hållbara
- betonar behovet av tydlighet kring vad som räknas som sjukvårdsavfall och hur det ska hanteras
- betonar vikten av ett tydligt regelverk och fungerande tillsyn för att uppnå resultat
- stödjer förslaget om förändrat ansvar för kommunalt avfall som uppstår i yrkesmässig verksamhet, särskilt avfall från sjukhus och vårdinrättningar. Det finns dock en fundering kring att det är den som lämnar avfall till förbränning som ska kunna styrka att avfallet får förbrännas, vilket kan vara administrativt tungt
- stödjer skärpta sanktioner mot illegal avfallshantering för att säkerställa rättvis konkurrens och effektiv avfallshantering
- stödjer att bestämmelserna harmoniserar med avfallsdirektivet och främjar avfallsförebyggande åtgärder, återvinning och cirkulär ekonomi
- ser positivt på att regeringen, statliga myndigheter och andra nationella aktörer har centrala roller i att skapa incitament, stödja och följa upp arbetet med att minska avfallsmängder och främja en cirkulär ekonomi
- stödjer förtydligandet av undantag från kravet på att skilja förpackningar från sitt innehåll för smittförande avfall
- kopplar regionens arbete till den nationella strategin för hållbar regional utveckling (2021-2030) och betonar vikten av omställningen till en cirkulär samt klimat- och miljömässigt hållbar ekonomi.

Region Värmlands ställningstagande och skäl

Region Värmland svarar utifrån regionens roll och aktör i samhället, i övrigt saknas både tid och kunskap för att kunna ta del av, och svara på remissen i sin helhet.

Region Värmland välkomnar att det ställs tydligare krav inom avfall och ser positivt på förslaget om att det ska finnas en nationell avfallsplan. Det ger ett gemensamt, systematiskt och målinriktat avfallsarbete i omställning mot ett mer miljömässigt, hållbart samhälle.

4. Behov av reformering och modernisering av avfallslagstiftningen

Region Värmland är positiva till att regelverket för avfallshanteringen ses över och att det blir tydligare med vad som måste göras för att uppnå målsättningarna för sortering, insamling och återvinning av avfall. Det står helt klart att hela samhället måste bli mer resurseffektiva för att minska belastningen på miljö och klimat. Promemorians ansats att avfallsplaneringen behöver stärkas samtidigt som lagstiftningen moderniseras kan göra att drivkrafterna för både företag och kommuner ökar för en mer resurseffektiv hantering av material, produkter och avfall. Med ett tydligare regelverk blir det också lättare för både företag och kommuner att agera på ett konkurrensneutralt sätt vilket gynnar företagandet och sysselsättningen. Region Värmland stödjer

Datum
2025-01-21

Darienummer
RS/242233

Naturvårdsverkets roll i att ta fram underlag och utvärdera planen regelbundet.

5. Förändringar och förtydliganden av olika aktörers ansvar för avfall

Inom en region uppkommer det stora mängder sjukvårdsavfall där det mesta idag slängs som restavfall till förbränning. Vi upplever det väldigt svårt att jobba mot ambitiösa materialåtervinningsmål när en stor del av regionens avfall idag inte kan återvinnas. Mycket mer skulle kunna tas om hand om det finns en marknad för det. Med det önskar vi en tydlighet kring vad som räknas som sjukvårdsavfall och vart gränsen går för att sluta vara hushållsavfall; är det till exempel allt som har kommit in i en sjukhusfastighet/vårdinrättning, något som har haft direktkontakt med patient, eller något som har kommit in i ett rum där patient vistas men som inte har haft direktkontakt med patient? Det vi som region upplever är att det saknas en definition av vad sjukvårdsavfall är och hur det ska sorteras i avfallsskedet.

För att tydliggöra ansvaret och underlätta kedjan av avfallsflödet bör det vara tydligt från produktion hur produkt och förpackningen ska sorteras när det blir till avfall. Produkttillverkaren bör ta större ansvar och jobba för att de produkter de producerar och säljer är miljömässigt hållbara. Där välkomnar Region Värmland förtydligandet av ansvar då det kan ge ökad tydlighet och trygghet i regionens långsiktiga arbete.

Vidare tycker Region Värmland att förslaget om förändrat ansvar för kommunalt avfall som uppstår i yrkesmässig verksamhet är bra, och särskilt förslaget att avfall från sjukhus och andra vårdinrättningar bör avregleras. Vi tolkar det som att det mesta av det kommunala avfallet ska avregleras, och inte sjukvårdens specialavfall. Sjukvårdens specialavfall och vårt övriga verksamhetsavfall är inte reglerat idag. Dock finns det en fundering kring att det är den som lämnar avfall till förbränning som ska kunna styrka att avfallet får förbrännas. Det låter administrativt tungt för den ansvarige för dokumentationen och vi ställer oss frågan hur det skulle fungera i praktiken. Ska det ansökas om tillstånd för varje tillfälle (vilket det borde vara om man ska styrka att *avfallet*, får brännas och inte att avfallet *från en viss källa* får brännas)?

När det gäller tillsynsfrågan håller Region Värmland med om att ett tydligt regelverk och en fungerande tillsyn är nödvändig för att uppnå resultat. Region Värmland anser att det är viktigt att ge kommunerna rätt förutsättningar genom tydlig ansvarsfördelning, tydligt regelverk och incitament för att kunna utföra sitt uppdrag.

8. Ökad återanvändning och materialåtervinning

Ur ett cirkulärt perspektiv tycker Region Värmland att det är bra att bestämmelserna harmoniserar med avfallsdirektivet och att det är tydligt

Datum
2025-01-21

Diarienummer
RS/242233

att en ska agera för att främja avfallsförebyggande åtgärder, återvinning och cirkulär ekonomi. Detta kräver dock att produkter är producerade så att de så långt som möjligt nyttjas maximalt för cirkuläritet, i syfte att, som det beskrivs; ”minimera energiåtgång, uttag av ny råvara, uppkomst av avfall och annan negativ miljöpåverkan”.

Region Värmland ser det som positivt att regeringen, statliga myndigheter och andra nationella aktörer har centrala roller i att skapa incitament, stödja och följa upp arbetet med att minska avfallsmängder och främja en cirkulär ekonomi genom långsiktig planering, ekonomiska styrmedel, tillsyn och samarbete, men vi anser samtidigt att, för att få resultat, så bör marknaden leverera ett utbud som främjar cirkulära flöden och sätta miljöperspektivet i fokus.

Vi som organisation anser inte att vi ska behöva strida för att de produkter som vi köper in och blir till avfall, inte går att återvinna. Borträknat är det vårdspecifika avfall som exempelvis smittförande avfall eftersom det inte bör återvinnas utan att ha genomgått behandling för att säkerställa säkerheten. Region Värmland välkomnar bland annat skärpta sanktioner mot illegal avfallshantering och stödjer incitament som främjar och säkerställer återvinning, rättvis konkurrens, effektiv avfallshantering och cirkulära affärsmodeller.

Idag råder det oklarheter, och skiljer sig åt mellan regioner med samma avfallsentreprenör, om vad som kan återvinnas från organisationens verksamheter. Av den anledningen behöver det tydliggöras vilka produkter och/eller material som ska återvinnas från en offentlig aktör som en region där stora delar är material från vårdinrättningar sorteras som restavfall för förbränning. Det ska inte skilja sig åt var i landet regionen är placerad.

Region Värmland håller med om förtydligandet av det som handlar om undantag från kravet på att skilja förpackningar från sitt innehåll också bör gälla smittförande avfall.

Region Värmlands avdelning för regional utveckling är ansvarig för regional hållbar utveckling och därmed också för framtagandet av den regionala utvecklingsstrategin, i Värmland heter den Värmlandsstrategin. Den nationella strategin för hållbar regional utveckling i hela landet (2021–2030) är styrande för vårt uppdrag. Den pekar ut att omställningen till en konkurrenskraftig, cirkulär samt klimat- och miljömässigt hållbar ekonomi. Energiomställning är viktig för den regionala utvecklingen. Omställningen till en fossilfri och cirkulär ekonomi innebär en förändring och förnyelse av samhället som är nödvändig både för att Sverige ska bidra till att minska miljöproblemen och klimatförändringarna och för att bibehålla näringslivets konkurrenskraft.

Datum
2025-01-21

Diarienummer
RS/242233

Regionstyrelsen

Åsa Johansson
Ordförande